

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Obor: Informatika

Katedra informačního inženýrství

Bakalářská práce

*Využití prostředí PowerPoint v prezentování
pedagogických témat*

Autor: Jan Kuník

Vedoucí práce: Vostrovský Václav, doc. Ing., Ph.D.

2012

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra informačního inženýrství

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kuník Jan

Informatika

Název práce

Využití prostředku PowerPoint v prezentování pedagogických témat

Anglický název

Powerpoint Utilization in Educational Topic Presentation

Cíle práce

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku využití prostředku PowerPoint v problematice prezentování středoškolských pedagogických témat pro podporu vlastní výuky. Cílem práce je:

- vymezit a objasnit teoretické principy PowerPointových prezentací,
- specifikovat náležitosti a potřeby prezentací středoškolské výuky,
- zmapovat momentální úroveň prezentování středoškolských pedagogických témat pomocí prostředku PowerPoint,
- identifikovat existující nedostatky a bariéry v této záležitosti,
- navrhnout jejich odstranění nebo eliminování.

Navržená doporučení budou ověřena a demonstrována v rámci konkrétního řešení prezentace středoškolského tématu. Dosažené výsledky budou zobecněny pro další možná použití.

Metodika

Použitá metodika řešení bakalářské práce bude založena na studiu a analýze dostupných informačních zdrojů. Navrhované řešení bude realizováno formou praktického řešení, které bude respektovat identifikované požadavky na tato řešení a ověřit navrhované záležitosti. Na podkladě syntézy teoretických poznatků a výsledků budou formulovány závěry této bakalářské práce a následně zobecněny pro další možná použití ve středoškolské pedagogické praxi.

Harmonogram zpracování

Vymezení teoretických principů řešení problematiky včetně zmapování její momentální úrovně - předmět 1. zápočtu z BP za 2. ročník: 06/2011 - 09/2011

Identifikace existujících nedostatků, potencionálních možností a relevantních bariér: 09/2011 - 11/2011

Navržení způsobu odstranění identifikovaných nedostatků a bariér - předmět 1. zápočtu z BP za 3. ročník: 11/2011 - 01/2012

Ověření a demonstrování navržených záležitostí na konkrétním řešení včetně následného zobecnění - předmět 2. zápočtu z BP za 3. ročník: 01/2012 - 03/2012

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

PowerPoint, prezentace, prezentovaný obsah, pedagogické téma, didaktický proces

Doporučené zdroje informací

ATKINSON, C.: Působivé prezentace v Powerpointu 2007. Computer Press 2008. 1. vyd. ISBN 978-80-251-2119-1
KLATOVSKÝ, K.: PowerPoint 2007 pro školy. Computer Media 2008, 1. vyd., ISBN 80-86686-87-6
LAURENČÍK, M.: PowerPoint 2010 podrobný průvodce. Grada 2011. 1. vyd. ISBN 978-80-247-3640-2
NAVRÁTIL, P.: PowerPoint 2000 pro školy. Computer Media 2002. 1. vyd. ISBN 80-86686-00-0
SKALKOVÁ, J.: Obecná didaktika. Grada 2007, 2. vyd. ISBN 978-80-247-1821-7

Vedoucí práce

Vostrovský Václav, doc. Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

prof. Ing. Ivan Vrana, DrSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 7.7.2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Využití prostředku PowerPoint v prezentování pedagogických témat

Vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

.....

Podpis autora

V Dne

PODĚKOVÁNÍ

Dovoluji si poděkovat doc, Ing Václavu Vostrovskému, Ph.D., vedoucímu závěrečné bakalářské práce, za odborné vedení a cenné připomínky, které mi během mé práce poskytoval. Dále panu Mgr. Jiří Linartovi, za pomoc při přípravě praktické části práce.

*Využití prostředí PowerPoint v prezentování
pedagogických témat*

*Powerpoint utilization in Educational
Topic Presentation*

Souhrn

Bakalářská práce je zaměřena na zjištění aktuálního využívání programu Microsoft PowerPoint na středních školách, bariér a nedostatků při samotné tvorbě prezentace a návrhu řešení těchto bariér.

Dále jsou uvedeny informace o historii programu Microsoft PowerPoint a základy tvorby vlastní prezentace a tyto základy jsou prezentovány na konkrétním příkladu, při tvorbě prezentace na téma Britishness Presentation.

Klíčová slova

PowerPoint, prezentace, prezentovaný obsah, pedagogické téma, didaktický proces

Summary

The aim of the bachelor theses was to find the current use of Microsoft PowerPoint in secondary schools, barriers and deficiencies in the actual creation of presentation and design solutions to these barriers.

Also provides information about the history of Microsoft PowerPoint, and basics of creating their own presentations and those foundations are presented on a specific example, when creating a presentation on the subject of Britishness Presentation.

Keywords

PowerPoint presentation, presented content, pedagogical theme, didactic process

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	11
3. Teoretická východiska	12
3.1 Microsoft PowerPoint	12
3.1.1 Historie Powerpointu	12
3.1.2 Přehled a informace o programu Microsoft PowerPoint.....	12
3.2 Základní funkce programu Microsoft PowerPoint	14
3.3 Rozložení snímku prezentace.....	16
3.4 Tvorba prezentace v programu Microsoft PowerPoint 2010	17
3.5 Možnosti technické podpory ze strany Microsoftu	22
3.6 Didaktika	24
3.6.1 Historie	24
3.6.2 Součásti a rozdělení didaktiky	24
5. Vlastní zpracování prezentování pedagogických témat na střední škole	26
5.1 Současný stav využívání programu Microsoft PowerPoint na střední škole	26
5.2 Specifikace náležitostí a potřeb prezentace pro střední školy.....	26
5.3 Technické vybavení na střední škole.....	30
5.4 Využití prezentace v předmětu Anglický jazyk.....	31
5.5 Návrh a tvorba prezentace na téma Britishness Presentation	31
5.6 Identifikování nedostatků a bariér	33
6. Zhodnocení výsledků a návrh řešení nedostatků.....	33
7. Závěr.....	35
8. Seznam literatury	36
9. Přílohy	37
9.1 Seznam obrázků	37

1. Úvod

V současné době je stále více lidí, kteří při své práci využívají prostředku Microsoft PowerPoint. Ne vždy je ale výsledná prezentace na takové úrovni, aby byl splněn její účel. Prezentace nám může naši úlohu velice zjednodušit a přednášené informace učinit mnohem snáze pochopitelné a také snáze vstřebatelné, když se jedná o studijní materiály, na druhou stranu, ale špatně připravená prezentace může odsoudit vlastní práci k neúspěchu.

V této práci jsem se zabýval problémy při využití prostředku PowerPoint v prezentování pedagogických témat na gymnáziu Jindřicha Šimona Baara v Domažlicích, jelikož jsem na této škole studoval. Zaměřil jsem se na využití prezentací v předmětu anglický jazyk, a to z toho důvodu, že v tomto předmětu je prostředek PowerPoint hojně využíván. Dále jsem vytvořil vlastní prezentaci na téma Britishness Presentation, na které jsem demonstroval dosažené poznatky při identifikaci bariér a nedostatků.

2. Cíl práce a metodika

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku využití prostředku PowerPoint v problematice prezentování středoškolských pedagogických témat pro podporu vlastní výuky. Cílem práce je:

- a) vymezit a objasnit teoretické principy PowerPointových prezentací,
- b) specifikovat náležitosti a potřeby prezentací středoškolské výuky,
- c) zmapovat momentální úroveň prezentování středoškolských pedagogických témat pomocí prostředku PowerPoint,
- d) identifikovat existující nedostatky a bariéry v této záležitosti,
- e) navrhnout jejich odstranění nebo eliminování.

Navržená doporučení budou ověřena a demonstrována v rámci konkrétního řešení prezentace středoškolského tématu. Dosažené výsledky budou zobecněny pro další možná použití.

Použitá metodika řešené bakalářské práce bude založena na studiu a analýze dostupných informačních zdrojů. Navrhované řešení bude realizováno formou praktického řešení, které bude respektovat identifikované požadavky na tato řešení a ověří navrhované záležitosti. Na podkladě syntézy teoretických poznatků a výsledků budou formulovány závěry této bakalářské práce a následně zobecněny pro další možná použití ve středoškolské pedagogické praxi.

3. Teoretická východiska

3.1 Microsoft PowerPoint

Microsoft PowerPoint je prezentační nástroj vyrobený firmou Microsoft. Je to součástí balíku aplikací známých pod názvem Microsoft Office. Tento balík je spustitelný jak na operačním systému Windows, tak i na strojích firmy Apple s operačním systémem Mac OS X. V současnosti aktuální verze softwaru jsou pro Windows Microsoft PowerPoint 2010 a PowerPoint 2011 pro Mac OS X.

3.1.1 Historie Powerpointu

V dubnu roku 1987 v Sunnyvale v Kalifornii, společnost nazývaná ForeThought, vydala produkt zvaný "Presenter" pro Apple Mac II. V srpnu toho roku Microsoft společnost ForeThought odkoupil. V té době, ale Microsoftu šlo více o produkt FileMaker+ -. Pod vedením firmy Microsoft se "Presenter" vyvinul do PowerPointu a za pár let se stal součástí balíku Microsoft Office.

3.1.2 Přehled a informace o programu Microsoft PowerPoint

V roce 1988 je uvolněna první verze PowerPointu, společná jak pro DOS, tak i pro Macintosh.

V květnu roku 1990 byl vydán PowerPoint2 pro Mac OS, následovaný v červnu vydaným PowerPointem2 pro počítače využívající DOS a Windows. V této době ještě mnoho uživatelů PC nepoužívalo Windows, ale DOS. Proto Microsoft vydal PowerPoint kompatibilní na oba systémy.

V roce 1993 byla vydaná první verze PowerPointu, pro kterou byl nutný Windows. Konkrétně uživatel musel používat Windows 3.1. V roce 1994 je vydaná verze PowerPointu s číslem 4.

Rok 1995 přinesl pro PowerPoint řadu změn, zaprvé to bylo uvedení společně s ostatními produkty Microsoft v jednu balíku nazvaném Office. Další a významnější změnou bylo kompletní přepsání zdrojového kódu do C++. Tento PowerPoint je známý pod názvem PowerPoint 95.

Rok 1997 přinesl řadu změn. Bylo to vydání nového balíku Microsoft Office 97 a v něm obsaženém PowerPointu 97. Do této doby, byla prezentace vždy lineární, z jednoho snímku se přecházelo na jiný. V PowerPointu 97, jehož součástí je jazyk Visual Basic for Applications (VBA) a který je základem maker v balíku Office 97. Tento jazyk umožňuje uživatelům možnost předem definovat efekty a přechody snímků v nelineárním filmovém stylu, bez nutnosti učit se programovat ve VBA jazyce.

Roku 1999 vychází verze PowerPointu s označením 2000. Hlavní změnou bylo vytvoření schránky, ve které uživatel mohl mít více objektů najednou. Další nápadná změna byla ta, že nápověda, ve formě často nevyžádané pomoci animované sponky, byla přeměněna na méně rušivý. Na tuto „sponku“ si mnoho uživatelů stěžovalo. Přesto mnoho uživatelů tento upgrade nepovažovalo za užitečný

V roce 2001 vychází již jako součást Microsoft Office XP, PowerPoint2002. Tato verze nabídla především zlepšení použitelnosti, především se o to zasloužil panel v originále nazvaný Slide Design task panel. Tento panel nebyl nic jiného, než design slidů v prezentaci. Obsahoval například pozadí, přechod snímků a animace.[1]

Rok 2003 přinesl změnu v podobě Microsoft Office 2003 a v něm obsažený PowerPoint 2003. Základní změnou bylo vylepšení takzvaných Smart tagů. Ten je zobrazován například při kopírování textů do prezentace. Při kopírování je nabídnuta možnost výběru, na výběr je například původní text nakopírovat, tak jak byl napsán v originále, možnost text přizpůsobit současnému formátování v prezentaci. Další funkce byla Package for CD / Pack and Go. To znamenalo, že po vytvoření naší prezentace, byla možnost tuto prezentaci vypálit na CD. Znamenalo to možnost nastavení parametrů jako například autorun, ochrana heslem, anebo ochrana proti přepsání.[2]

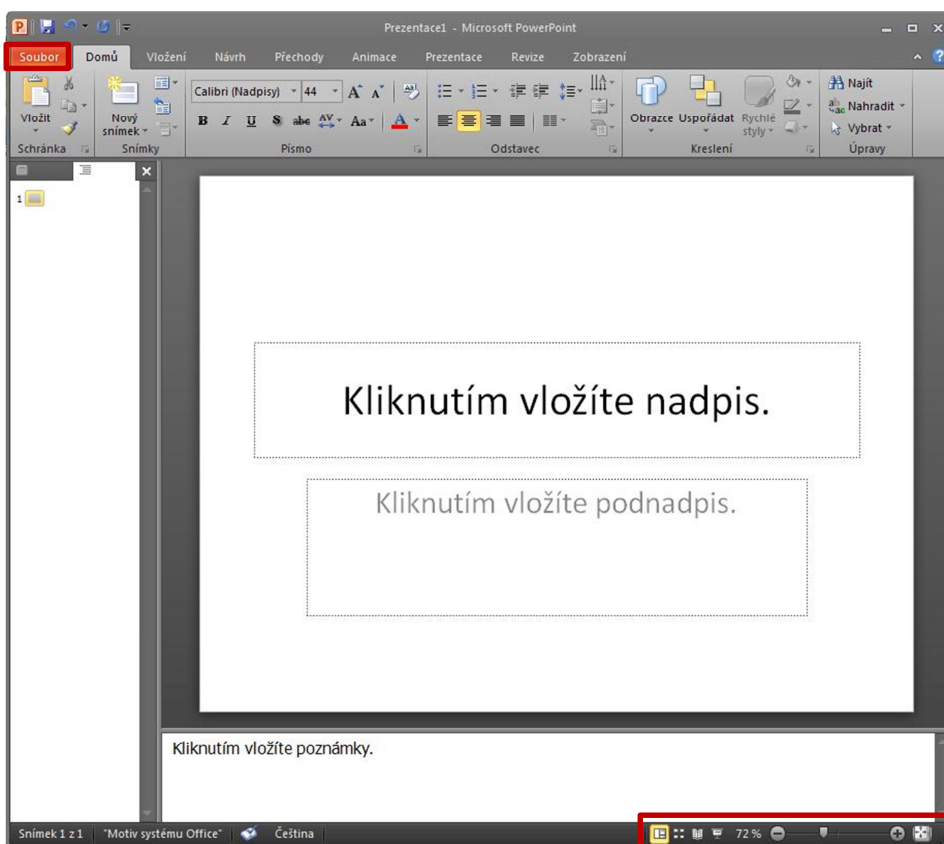
V prvním čtvrtletí roku 2007 vychází PowerPoint 12, nebo také 2007. Přínosem byla kniha šablon, díky které se objevila možnost konkrétní prezentaci výrazně vylepšit i po stránce vzhledu. Rozhraní se radikálně změnilo. Poprvé Word, Excel a PowerPoint mají společný

vzhled. Microsoft doporučuje uživatelům, že by měli používat méně kliknutí myší a tím dosáhnout vyšší účinnosti.

V roce 2010 vychází nový balík Office 2010 s PowerPointem 2010. Aplikace Microsoft PowerPoint 2010 nabízí nové způsoby vytváření dynamických prezentací a jejich sdílení s posluchači. Nové zvukové a obrazové funkce umožňují vyprávět krátký filmový příběh, který je snadné vytvořit a poutavé sledovat. PowerPoint 2010 navíc umožňuje simultánně spolupracovat s ostatními uživateli nebo zveřejnit prezentaci online a přistupovat k ní prakticky odkudkoli z webu nebo pomocí smartphonu. Přímo v aplikaci PowerPoint lze vkládat a upravovat video a využívat 3D přechody snímků a realističtější animační efekty. Pomocí nových funkcí pro spolupráci je možno stejnou prezentaci upravovat současně s dalšími uživateli na různých místech. Během práce je také možnost komunikace s ostatními uživateli a to přímo z aplikace PowerPoint.[3]

3.2 Základní funkce programu Microsoft PowerPoint

Nejdůležitější prvky okna PowerPointu

Obr. 1 = Úvodní okno nové prezentace[7]

- Soubor – Obsahuje informace o vytvořené prezentaci. Dále je zde možnost nastavení práv k dané prezentaci, či omezit práva uživatelům, nebo prezentaci zamknout. Je zde možnost přidat taktéž digitální podpis.

V panelu soubor jsou dále tlačítka Uložit a Uložit jako. Tlačítkem Uložit jako se program PowerPoint dotáže, tak jako při prvním uložení, kam má být výsledná prezentaci uložena, kdežto tlačítko Uložit, popřípadě zkratka ctrl + s, uloží prezentaci na poslední známé místo uložení

Při stisku tlačítka Otevřít je zobrazena nabídka s výběrem dostupných míst v počítači a prezentací k otevření a následným úpravám.

Je zde samozřejmě možnost tisknout aktuální prezentaci.

- V pravém dolním rohu je lišta s možnostmi zobrazení.
Na obrázku 1 je vidět Normální zobrazení. Další možností je Řazení snímků. Toto řazení poskytuje náhled na všechny dosud vytvořených snímků. Snímky jsou řazeny vedle sebe a to podle toho, jak byly vytvořeny. Zobrazení pro čtení umožňuje prezentaci vidět jako knihu s možností listovat po jednotlivých stránkách. Poslední tlačítko je tlačítko Prezentace. Toto tlačítko je ze všech předchozích nejdůležitější. Prezentace bude totiž zobrazena ve fullscreen módu a na další snímky se přechází pomocí kliknutí levým tlačítkem myši nebo například mezerníkem, šipkami či enterem. Dále je zde osa pro přiblížení a to od 10% do 400% s centrálním znakem pro 100% zobrazení.
- Na úvodním snímku prezentace je vidět možnost vložení nadpisu a následně podnadpisu. Jako nadpis se zpravidla používá název celé prezentace.
- V levém sloupci je možnost dvojího zobrazení snímků. Zprv je to Osnova, nebo zadruhé Snímky. Při zobrazení Snímky jsou jednotlivé snímky prezentace seřazeny pod sebe a to v pořadí, ve kterém po sobě následují. Při přepnutí na zobrazení

Osnova se u jednotlivých snímků nezobrazuje náhled, jako je tomu v předchozím případě, ale zobrazí se pouze nadpis a podnadpis každého snímku

- V horní části, v takzvaném Rychlém přístupu, jsou uloženy veškeré funkce programu PowerPoint pro práci s prezentací. Toto zobrazení je individuální a každý uživatel si ho může jednoduše změnit. Změna se provede stisknutím pravého tlačítka myši vedle posledního pole v Rychlém přístupu.
- Při zastavení kurzorem nad jednotlivými tlačítky rychlého zpuštění, je uživateli po chvíli zobrazena nápověda k danému tlačítku a jeho funkci. U některých tlačítek je ještě upozornění na hlavní nápovědu pod klávesou F1.

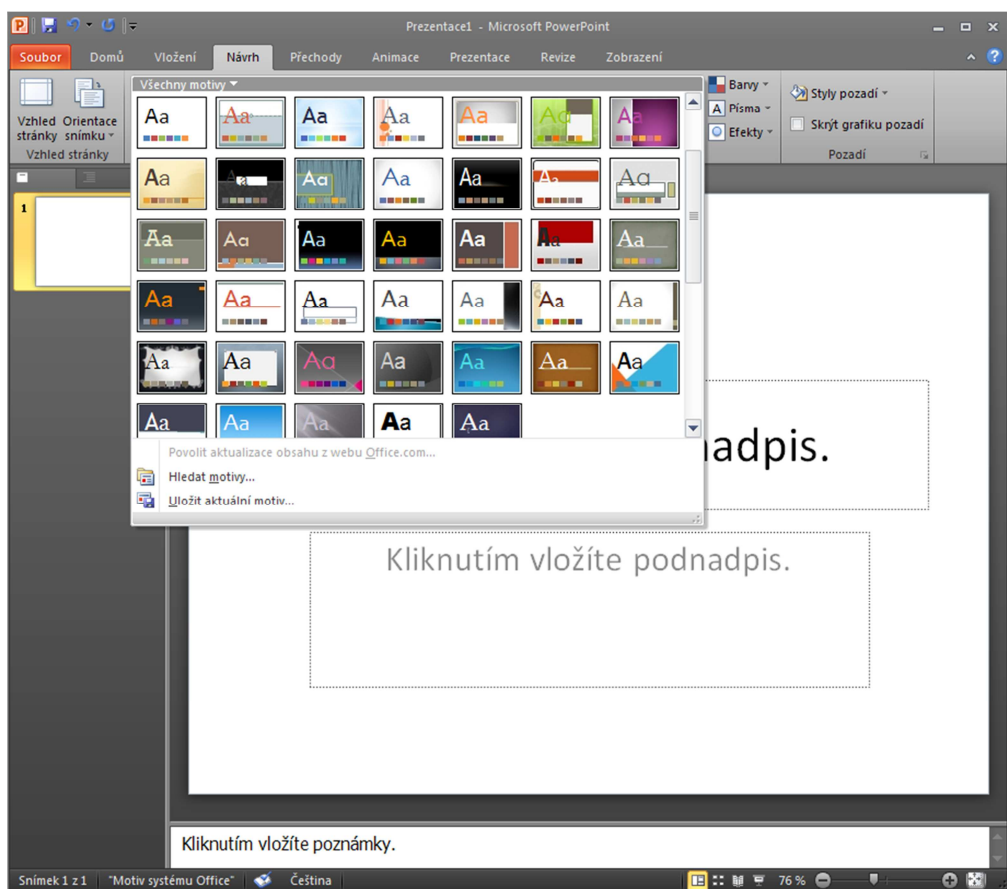
3.3 Rozložení snímku prezentace

- Pozadí.
Snímek vytvořený podle určité šablony návrhu má již definovaný obrázek pozadí, výplně a barevná schémata; všechny tyto atributy můžeme dále upravit.
- Nadpis.
Většina snímků má svůj nadpis. Prezentace mívá obvykle také úvodní snímek s názvem prezentace a dalšími informacemi (například pro koho je určena).
- Základní text.
Vlastní zapisovaný obsah, často ve formě seznamu s odrážkami nebo číslováním.
- Zástupné symboly.
Obdélníky s čárkovaným obrysem, do nichž je ve snímku vložen text a jiné objekty (například diagramy, tabulky, fotografie a multimédia).

Některé symboly obsahují také úchyt pro otáčení, s nímž je možnost ve snímku manipulovat a tím ho přizpůsobit přesně tak, jak si uživatel představuje a jak je to nejvhodnější pro konkrétní účel celkové prezentace.

- Zápatí.
Oblast u spodního okraje snímku; zapisujeme sem například jméno organizace nebo téma prezentace, zápatí může být ale také prázdné.
- Datum a čas.
Také můžou být u spodního okraje snímku; můžeme je automaticky aktualizovat.
- Číslo snímku.
Implicitně se nachází u spodního okraje snímku, ale může být (a nemusí) kdekoli.[4]

3.4 Tvorba prezentace v programu Microsoft PowerPoint 2010

Obr. 2 = Motivy nové prezentace[7]

Na tom, jak výsledná prezentace bude vypadat má velký vliv zvolené téma prezentace a také prostředí, pro které je prezentace určena. Jinak bude vypadat prezentace žáka střední školy prezentovaná ve třídě ostatním spolužákům a zajisté úplně odlišná bude prezentace na poradě šéfů významné firmy.

Při otevření programu PowerPoint 2010 se zobrazí první prázdný snímek budoucí prezentace. Prvním krokem, pokud již víme, jak bude celá prezentace vytvořena a pro koho bude určena, by mělo být zvolení motivu vzhledu.

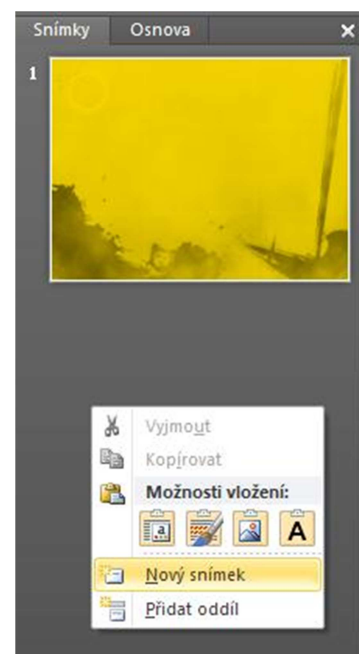
Tyto motivy se nachází v Rychlém přístupu pod tlačítkem Návrh. Na obrázku 2 je vidět množství předdefinovaných motivů. Je zde možnost tvorby speciálního motivu, který je pro konkrétní prezentaci vyžadován a který může být následně uložen pro případ pozdějšího využití. Ukládání se provádí rovněž v nabídce Návrh.

Pokud je již zvolena šablona pro prezentaci, je možné začít z její vlastní tvorbou. Na úvodní stránku prvního snímku do pole Kliknutím vložíte nadpis, je zadán název celé prezentace.

Dále se na prvním snímku zpravidla uvádí autoři prezentace a datum vytvoření, popřípadě další doplňující informace. Na dalších snímcích je do nadpisu zadáván název daného snímku.

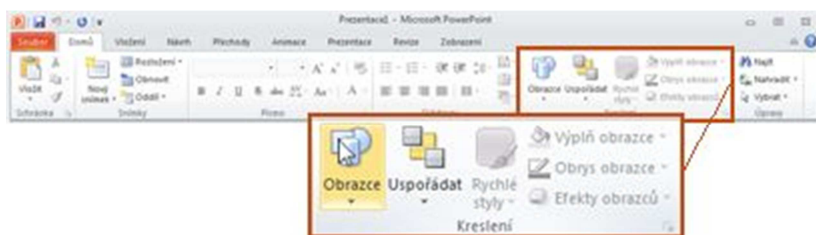
Pokud je úvodní snímek hotov, v levém sloupci, kde je vidět miniatura vytvořeného prvního snímku, přidání dalšího snímku je provedeno pomocí pravého tlačítka myši a zvolením možnosti Nový snímek.

Nyní se upravuje dále druhý snímek v prezentaci. Ten na rozdíl od prvního snímku má pouze pole Kliknutím vložíte nadpis a poté velké pole Kliknutím vložíte text se šesti ikonami uprostřed pro vložení tabulky, grafu, obrázků, klipartu a videa. Toto uspořádání lze samozřejmě změnit. Změna se provádí pod nabídkou Domů a kliknutím na tlačítko Rozložení.

Obr. 3 = Miniatura snímku[7]

Chce-li uživatel přidat vlastní obrazec do prezentace, postupuje následujícím způsobem. Na kartě Domů je zvoleno ve skupině Kreslení tlačítko Obrazce.

Obr. 4 = Vložení obrazců[5]

Kliknutím na požadovaný obrazec a poté jeho umístěte kliknutím na libovolné místo ve snímku a tažením myši.

Pro vytvoření přesného čtverce nebo kružnice (nebo pro zachování poměru stran u ostatních obrazců), je stisknuta a držena, při tažení myši, klávesa SHIFT.

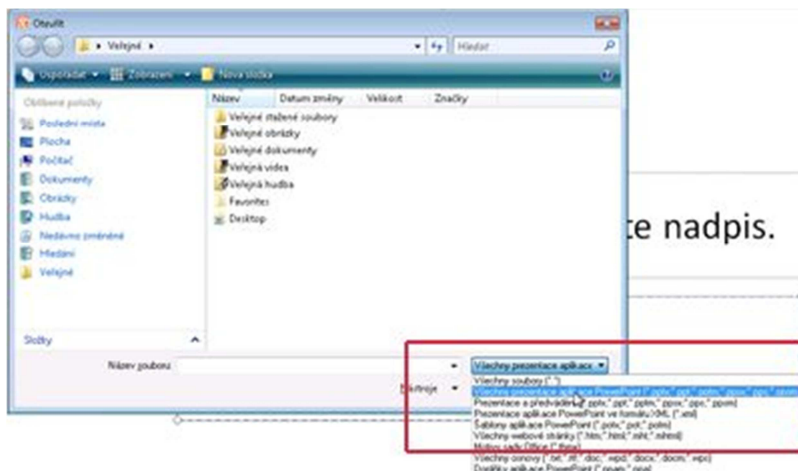
Pro vytvoření dobré prezentace, se uvádí několik pravidel. Zvláště důležité je nepřehltit snímek textem. To znamená nepsat celé věty, ale jen hesla. Jako další se uvádí, že již při vybírání šablony je brán velký zřetel na to, aby daná šablona nebyla rušivým elementem, protože ne vždy prezentace vypadá na monitoru našeho počítače stejně jako při projektování na plátno. Proto je důležité vybírat takové barvy, které při prezentování budou snadno rozpoznatelné a font písma, který je snadno čitelný.

Při přechodu na další snímek, se vždy nabízí možnost Přechody v panelu Rychlého přístupu. Zde je nabídky na zvolení možnosti přechodu z jednoho snímku na další. Platí ovšem, že se přechody musejí přizpůsobit prostředí a lidem pro které prezentaci tvoříme. Na střední škole je samozřejmě větší volnost při výběru animací, než při oficiální poradě ve firmě.

Jako další možnost se nabízí volba Animace. Tato volba umožňuje určit animování textu na jednotlivých snímcích. Zde také platí, že by autor měl zvážit, jakou animaci použije, aby výsledek nezastínil samotný obsah prezentace

Pro otevření již existující prezentace, se postupuje následujícím způsobem: Kliknutím na kartu Soubor a následně na tlačítko Otevřít. Dále po vybrání požadovaného souboru a kliknutím na tlačítko Otevřít.

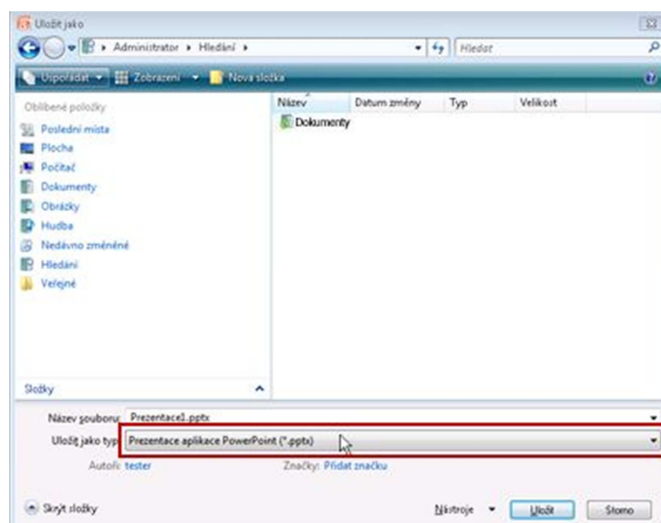
Ve výchozím nastavení zobrazí aplikace PowerPoint 2010 v dialogovém okně Otevřít pouze prezentace aplikace PowerPoint. Chce-li uživatel zobrazit jiné druhy souborů, zvolením možnosti Všechny prezentace aplikace PowerPoint a vybráním typu souboru, který chce zobrazit.

Obr. 5 = Nabídka otevřít[5]

Pro uložení prezentace, se postupuje následujícím způsobem: Kliknutím na kartu Soubor a na tlačítko Uložit jako. Do pole Název souboru zadáme jméno naší prezentace aplikace PowerPoint a následně kliknutím na tlačítko Uložit je výsledná prezentace uložena.

Ve výchozím nastavení ukládá aplikace PowerPoint 2010 soubory ve formátu prezentace aplikace PowerPoint (PPTX). Je-li nutné prezentaci uložit v jiném formátu než PPTX, kliknutím na seznam Uložit jako a následně vybráním požadovaného formátu souboru.

Obr. 6 = Uložení prezentace[5]

Je-li zapotřebí vytisknout snímky v prezentaci, postupuje se následujícím způsobem:

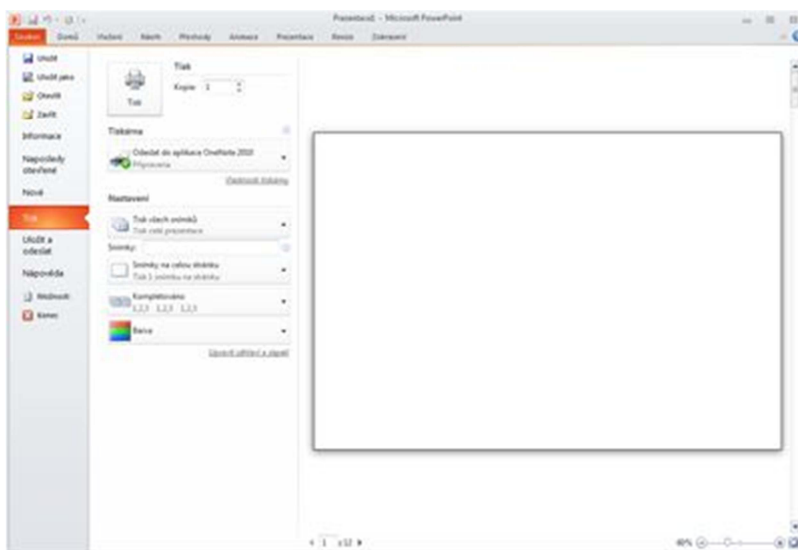
Kliknutím na kartu Soubor a pak na tlačítko Tisk. Ve skupinovém rámečku Vytisknout je proveden jeden z následujících kroků:

- Jsou-li nutné vytisknout všechny snímky, musí se kliknout na přepínač Vše.
- Pokud je zapotřebí vytisknout pouze aktuálně zobrazený snímek, je tak učiněno kliknutím na přepínač Aktuální snímek.
- Pokud je nutné vytisknout jen konkrétní snímky podle čísel, je zvolen přepínač Vlastní rozsah snímků a poté zadán seznam jednotlivých snímků, jejich rozsah či obojí.

K oddělení čísel je použito čárky bez mezer. Například: 1,3,5-12.

Ve skupinovém rámečku Další nastavení kliknutím na seznam Barva a výběrem požadované nastavení.

Po dokončení výběru možností je vyžadováno potvrzení tlačítkem OK.[5]

Obr. 7 = Tisk prezentace[5]

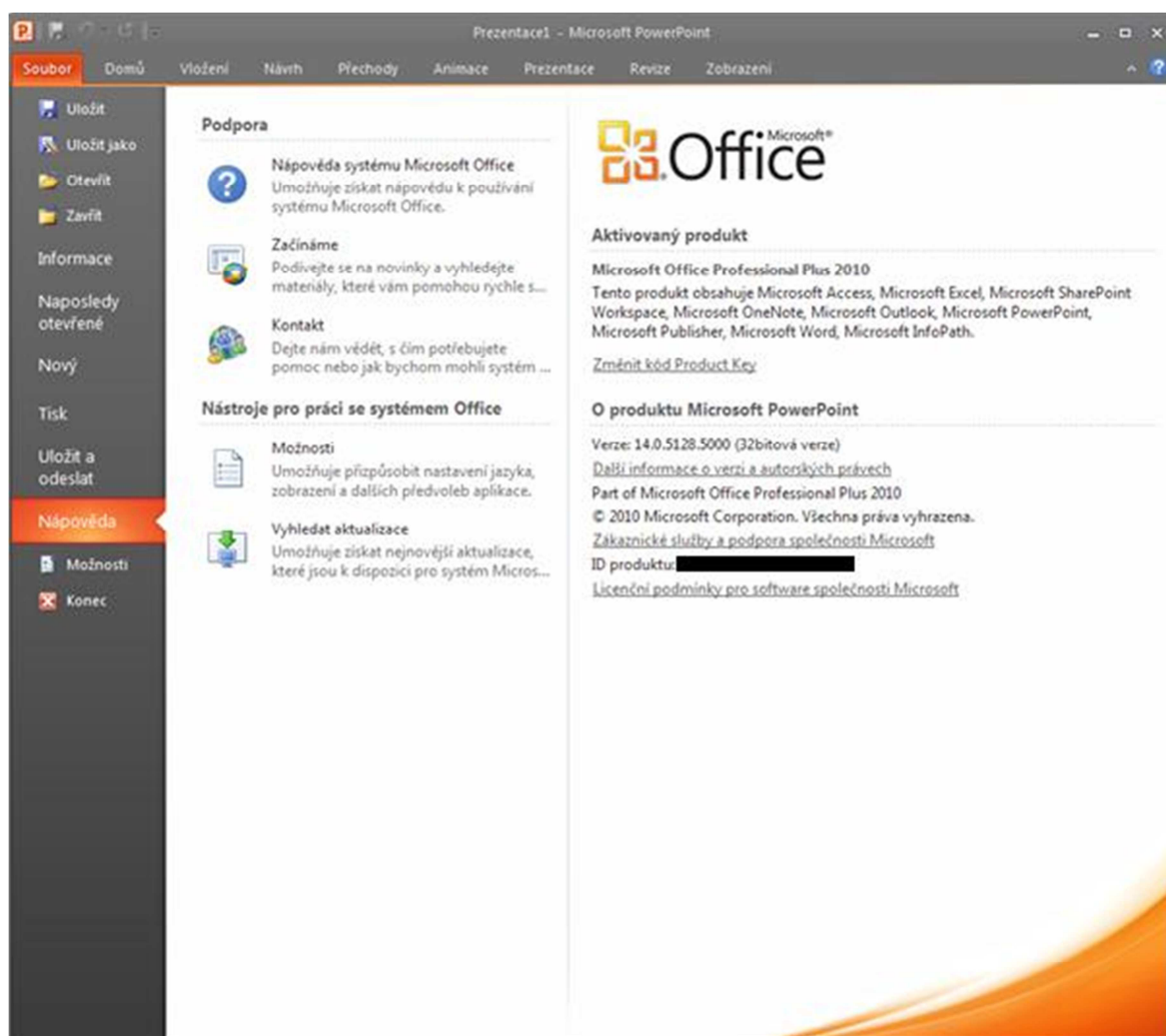
3.5 Možnosti technické podpory ze strany Microsoftu

Nápověda ve verzi Microsoft PowerPoint 2010 je dostupná z pole Soubor v Rychlém přístupu. Při zobrazení nabídky Soubor a následném kliknutí na pole Nápověda je zobrazena nabídka podpory.

- Nápověda systému Microsoft Office
Při zvolení této funkce se zobrazí klasická nápověda, jako u předcházejících verzí. Tato nápověda uživatelům pomáhá s kompletní tvorbou jejich prezentací. Nápověda je rozdělena do dvou částí. První část je pojmenována Začínáme s aplikací PowerPoint 2010 a obsahuje například nápovědu při používání šablon či používání motivů. V druhé části nápovědy jsou návody jak správně například importovat obsah, vkládat filmy, zvuk, grafy či animace a používání formátování. Pokud by uživateli tato nápověda nestačila, je k dispozici přímo v nápovědě odkaz na internetové stránky webu Microsoft Office s další podporou a nápovědou.
- Po kliknutí na pole Začínáme, je uživatel přesměrován na adresu <http://office.microsoft.com/cs-cz/powerpoint-help/zaciname-s-aplikaci-powerpoint-2010-HA010359435.aspx>, kde se nachází průvodce s prvním seznámením s programem PowerPoint 2010
- Posledním polem ze skupiny Podpora je pole Kontakt.
Po kliknutí na toto pole je uživatel opět přesměrován na adresu <http://support.microsoft.com/contactus/?ws=support>, kde má možnost buďto telefonicky, prostřednictvím emailu nebo formou chatu vznést své dotazy.

V části Nástroje pro práci se systémem Office máme dvě pole. Kliknutím na Možnosti se otevře nabídka s nastavením PowerPointu. Lze zde nastavit například barevné schéma, nebo jazyk. Jako druhé pole je zde Vyhledat aktualizace.

Na pravé straně jsou informace o konkrétním ID produktu a verzi programu. Dále je zde možnost zjistit, zda je daný produkt aktivovaný.

Obr. 8 = Nabídka nápověda[7]

3.6 Didaktika

V této části práce je uvedena historie, součásti a rozdělení didaktiky.

3.6.1 Historie

Slovo didaktika je řeckého původu. Didaskein znamená učit, vyučovat, poučovat, jasně vykládat, dokazovat. Ve speciálním pedagogickém smyslu se začal tento termín užívat až v 17. století. V té době se objevovaly snahy o encyklopedické vzdělávání. Přitom se ukazovalo, že je obtížné zvládnout veškeré tehdejší vědění.

Jako pedagogický termín slovo „didaktický“ použil v 17. Století W. Ratke, když tímto termínem označoval cestu učení. Slovo didaktika se překládalo jako umění vyučovat. J. A. Komenský ve svém díle *Didaktika velké* (1657) chápe didaktiku jako „všeobecné umění, jak naučit všechny všemu“. Pojímá pojem didaktika široce a zahrnuje do něj obecné otázky cíle a úkolů výuky, otázky obsahu vzdělání, mravní, náboženské a tělesné výchovy, vyučovací zásady i vyučovací metody, teorii školy i organizaci školské soustavy. Šlo o veškerou nauku o výchově, která dnes tvoří předmět celé pedagogiky. V soustavných dílech o výchově mládeže se začala v první polovině 19. Století vyčleňovat speciální část, kde se systematicky vykládaly otázky teorie vyučování.

V průběhu historického, sociálně-ekonomického i kulturního vývoje společnosti se měnily požadavky na výchovu a vzdělávání i jejich funkce. Spolu s tím se měnil i obsah pojmu didaktika. Rozličná byla i filozofická a psychologická východiska, o něž se výklad didaktické problematiky opíral. Ani v současné době neexistuje obecně přijímaná definice.

3.6.2 Součásti a rozdělení didaktiky

Uvedení základních vymezení, která se postupně vytvořila v minulosti a s nimiž se setkáváme do současnosti.

- Didaktika jako umění vyučovat
 - W. Ratke a J. A. Komenský
- Didaktika jako teorie vyučování

- J. F. Herbart a herbatovci. Přitom J. F. Herbart zdůrazňoval roli vyučování i jako výchovného činitele a zavedl termín „výchovné vyučování“. Didaktika byla v tomto smyslu součástí pedagogiky.
- Didaktika jako teorie vzdělání
 - O. Willmann. V návaznosti na tuto koncepci představitelé směru nazývaného Duchovědná pedagogika chápou didaktiku jako obecnou teorii vzdělání.
- Didaktika jako teorie učení a vyučování
 - P. Heimann, W Schulz

Teoretická východiska jednotlivých autorů vedla k rozvíjení různých momentů a různých přístupů ke složité problematice vzdělávání a vyučování. Odborná literatura uvádí podrobné různé definice a charakteristiky didaktiky, vycházející z rozličných teoretických koncepcí.

Didaktický proces nelze vysvětlit bez zřetele k jeho obsahu, a naopak, nelze vyjádřit bez jeho začlenění do procesu učení a vyučování. Didaktiku (obecnou didaktiku) vymezujeme jako teorii vzdělávání a vyučování. Zabývá se problematikou obsahů, které se jakožto výsledky společensko-historické zkušenosti lidstva stávají v procesu vyučování individuálním majetkem žáků. Zabývá se zároveň procesem, který charakterizuje činnosti učitele a žáků a v němž si žáci tento obsah osvojují, tedy vyučováním a učením.[6]

5. Vlastní zpracování prezentování pedagogických témat na střední škole

V praktické části je práce zaměřena na monitorování současného stavu využívání programu Microsoft PowerPoint na střední škole, identifikování bariér a nedostatků a poté návrh konkrétních řešení.

5.1 Současný stav využívání programu Microsoft PowerPoint na střední škole

V současné době se již Powerpoint stává běžnou součástí výuky. Na Gymnáziu Jindřicha Šimona Baara v Domažlicích, kde bylo prováděno monitorování současného stavu využívání programu Microsoft PowerPoint, bylo zjištěno, že díky prezentacím žáci lépe zvládají a snáze si osvojují přednášenou látku. Díky prezentacím se výuka stává pro žáky také mnohem poutavější a snáze udrží svoji pozornost, než při klasických hodinách kde se Powerpoint jako pomůcka pro výuku nepoužívá.

V dnešní době se již prezentace využívají ve většině předmětů. Ať už k promítání samostatných obrázků jako doplňkového materiálu při výuce výtvarné výchovy, či za použití zvuku a animací například během hodin anglického jazyka nebo fyziky.

Stále se ještě objevují problémy, jak při tvorbě prezentací tak při samotném přednesu. Největším problémem bylo špatné použití barev pozadí, kdy při následném prezentování byl obsah prezentace špatně čitelný. Dalším problémem bylo špatně, či nevhodně použité přechody mezi snímky a mnoho souvislého textu na jednotlivých snímcích prezentace.

5.2 Specifikace náležitostí a potřeb prezentace pro střední školy

Prezentaci je možné chápat, jako způsob dialogu mezi učitelem a jeho žáky. Měřítkem úspěšnosti takovéto prezentace je zpětná vazba studentů, interpretovaná porozuměním daného tématu studenty.

Aby byla tato zpětná vazba co největší, musí prezentace splňovat několik pravidel. Tyto pravidla platí jak pro elektronickou prezentaci, tak i pro následný přednes takovéto prezentace učitelem. A to jak po stránce kvalitativní tak i kvantitativní.

Prvním aspektem je didaktické hledisko dané prezentace. To se odvíjí od cíle dané prezentace a to především stanovení si čeho vlastně chceme danou prezentací ve výuce dosáhnout. Zde záleží také na vlastním vyučovaném předmětu. Dále je nutné zvážit, zda je cílem konkrétní prezentace pouze informovat, či například vyvolat následnou diskuzi o prezentovaném tématu a zjistit, zda došlo k porozumění ze strany žáků a dovysvětlit případné nejasnosti.

Důležité je si uvědomit, že prezentace nemůže nahradit učitele. Má sloužit pouze jako doplněk, či názorná pomůcka k lepší představě probíraného učiva.

Každá prezentace musí být postavena na kvalitních podkladových materiálech, zdrojích informací a literatuře.

Tyto informace je možné rozdělit do čtyř skupin.

- Informace stěžejní a bezpodmínečně nutné
- Osobní zkušenosti učitele
- Doprovodné informace rozvíjející dané téma
- Informace vedoucí k diskuzi, či samostudiu

V praxi to znamená, že je na samotném učitelovi, jakou váhu přidělí informacím z druhé, třetí a čtvrté kategorie. Neměl by ovšem zapomínat na to, že pokud bude prezentace obsahovat pouze informace z první kategorie, může se lehce stát, že výsledná prezentace bude neatraktivní a mine se účinkem.

Výsledná prezentace se dělí do tří částí:

- Úvod

V této části by měla prezentace vyvolat zájem a stručně nastínit svůj obsah. Je vhodné využít obrázků pro ještě větší upoutání pozornosti ze strany žáků.

- Hlavní část

Představení řešeného problému a uvedení faktů a dat, a to například formou tabulky. Podstatné informace zpravidla uvádíme v první polovině hlavní části prezentace, kdy je žák plně zaujat.

V druhé části se již snažíme nastínit řešení daného problému a tím si připravit prostor pro závěr prezentace.

- Závěr

Zde již uvádíme finální řešení problému, nebo shrnutí přednesených informací do přehledného celku a máme možnost vyvolat diskuzi, či zadat návrhy na samostudium. V závěru uvádíme použité zdroje informací.

Obsah je stěžejní pro úspěšnost a kvalitu prezentace. Zde záleží na probíraném tématu, stejně jako na zvoleném cíli výsledné prezentace. Pokud je cílem hlavně informovat žáky o daném tématu, nemá smysl zahltit je daty a odbornými texty, protože tím se neudrží jejich pozornost. Na druhou stranu snažit se zaujmout a nebrat ohled na kvalitu prezentovaného textu také není vhodné.

Autor se musí snažit najít optimum mezi odbornými texty a doplňkovým materiálem, ať už obrázky, nebo například krátkým videem. V praxi se jsou využívány následující typy obrazových prvků.

- Fotografické obrazy

Zde řadíme fotografie, animace, grafiky či video. Tyto pomůcky pomáhají interpretovat dané téma a vhodně ho doplnit, zvláště v případě jeho abstraktní formy. Žáci mohou díky tomu lépe pochopit danou problematiku a v neposlední řadě takovíto materiál udrží jejich pozornost a další zájem o probírané téma.

- Nákresy a diagramy

Jsou vhodné především z hlediska své substituční role, kdy mohou bez jakéhokoliv komentáře nahradit mnohdy nepřehlednou textovou podobu

probírané látky. Užitečnost může být zvýšena, jestliže využijeme názorného porovnání více veličin. Žáci se tak mohou lépe zorientovat v souvislostech a učitel se pak může více soustředit na výklad a popis jednotlivých údajů.

- Zvukový doprovod

Použití zvuku v prezentaci musí být opodstatněné. Pokud nám bude zvuk doprovázet každou změnu snímků, bude takovýto zvuk spíše na škodu a odvádí pozornost od tématu.

Na druhou stranu použití vhodně vložené zvukové stopy vyvolá zvýšenou pozornost ze strany žáků. Taková stopa může být například přečtení úryvku cizí řeči rodilým mluvčím.

Při použití zvukové stopy musí zvuk být ve formátu wav. Většina zvuků je ovšem ve formátu mp3 a proto je nutné použít převaděč formátů. Takový freeware výkonný převaděč je například program Super. Další prostředek může být využit program Audacity, který slouží pro upravení zvukové stopy a to například vystřížení určité nehodící se části. Tento program je rovněž freeware.

- Text prezentace

Zde platí, že text tvoří 50% prezentace. Text by ovšem neměl vyplňovat celé snímky a být ve formě odstavců, protože pro žáka by bylo obtížné číst takový odstavec souvislého textu a ještě k tomu vstřebávat informace poskytované výkladem učitele. Je pravidlem používat v prezentace jen stěžejní hesla, pro udržení linie výkladu, a maximálně 6 až 8 řádků na snímek.

5.3 Technické vybavení na střední škole

Samotné technické vybavení je při dosažení výborných výsledků při prezentování stejně důležité, jako samotný obsah a forma prezentování samotným učitelem.

Nejdůležitějším vybavením je dostatečně výkonný počítač, projektor a plátno, na které je prezentace promítána. Při výběru počítače je důležité, zda bude používán jen jako prostředek pro prezentace anebo bude využit i pro jinou práci. Dále je důležité o jaké prezentace se bude jednat. Při promítání klasických prezentací, které využívají pouze text, a obrázky lze využít méně výkonný počítač. Pokud ovšem je prezentována práce, ve které jsou složité a náročné prezentace musí být počítač schopen takovéto prezentace plynule zobrazit. Na dnešním trhu je již široká nabídka tohoto vybavení a to jak v levnějších, tak pochopitelně i v dražších kategoriích. Právě při výběru odpovídajícího vybavení se musí vzít v potaz hlavně velikost místnosti, pro kterou je toto vybavení určeno. Pro velkou přednáškovou místnost nebude dostačující přenosný projektor a naopak. Dalším limitujícím faktorem je pochopitelně cena pořizovaného vybavení. Pro střední školy je právě cena ve většině případů rozhodujícím kritériem.

V místnosti na gymnáziu, kde byla prezentace prezentována je následující vybavení.

- Počítač - AMD Athlon 64 Processor 1,81 GHz, Sapphire Radeon 92000SE Atlantis 128 MB, 1 GB RAM, monitor ACER 17" LCD
- Dataprojektor - BENQ PB6240

Obr. 9 = Technické vybavení třídy[7]

5.4 Využití prezentace v předmětu Anglický jazyk

Při tvorbě prezentace byl kladen důraz zvláště na zvukovou část prezentace a to konkrétně na zapojení slov, která jsou řečena rodilým mluvčím. Dále bylo nutné připojit doprovodný materiál ve formě obrázků hlavních ikon Velké Británie.

5.5 Návrh a tvorba prezentace na téma Britishness Presentation

Při návrhu prezentace bylo určujícím faktorem dané téma. Jelikož se jedná o anglický jazyk, je velmi důležité, aby studenti slyšeli i jinou angličtinu, než kterou používá jejich učitel. V tomto případě bylo téma Britská angličtina. Důraz se proto kladl na zahrnutí slov, které jsou přechyteny rodilým mluvčím.

Prezentace dále obsahovala množství obrázků, zachycujících hlavní ikony Velké Británie.

Při samotné tvorbě bylo pro snímky použito základní pozadí importované již v základní nabídce Microsoft PowerPointu. Konkrétně se jedná o Exekutivní pozadí, které je využité pro všechny snímky.

Text je ve formátu Gill Sans MT velikosti 24 s použitím kurzívy a tučného zobrazení.

Obrázky v prezentaci jsou použity ve formátu jpg. Zdroj obrázků byl použit archiv autora a internet.

Zvuky vkládané do prezentace jsou ve formátu wav a spustitelné při kliknutí na ikonu v prezentaci. Po spuštění se přehraje zvuková stopa, ve které rodilý mluvčí vysloví slova, která jsou napsána vedle ikony, s britským přízvukem.

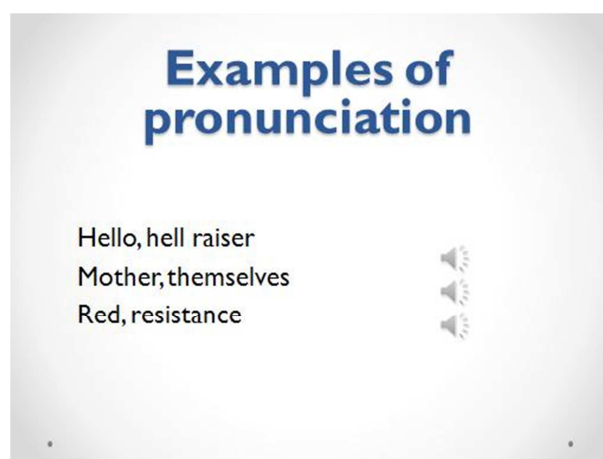

Obr. 10 = Vložené obrázky[7]

Při přechodu mezi jednotlivými snímky je použita jednoduchá animace přechodu, konkrétně běžící pás. Tato animace přechodu je dostatečně jednoduchá, aby při přechodu snímků nebyla rušivým elementem, ale zároveň je i efektní.

Obr. 11 = Vložený text[7]

Obr. 12 = Vložený zvuk[7]

5.6 Identifikování nedostatků a bariér

Při návrhu a následné tvorbě bylo zjištěno několik nedostatků a bariér, které omezovali až už samotnou tvorbu, či ve výsledku to, jak byla práce prezentována studentům.

Prvním zjištěným nedostatkem byl kontrast pozadí proti písmu. Při použití špatných barev a kontrastu je výsledná práce špatně čitelná například ze zadních lavic třídy, či na starších projektorech. Důsledkem toho dochází ke skutečnosti, že se žák soustředí více na to, aby danou prezentaci zvládl přečíst, ale již nevěnuje plnou pozornost výkladu učitele.

Dalším nedostatkem bylo příliš mnoho textu v jednom snímku prezentace. Při výskytu velkého množství textu, nebo celého odstavce, opět dochází ke ztrátě pozornosti ze strany žáka, který je nucen tento dlouhý text přečíst.

Při využívání animací a přechodů mezi snímky, se musí dbát na to, aby výsledný přechod nebyl v prezentaci rušivým elementem, ale vhodně ji doplňoval. To samé platí i pro používání animací textu. Microsoft PowerPoint má ve své nabídce mnoho forem a typů animací. Pro odbornou prezentaci je ovšem nevhodné, aby při přechodu snímku text létal po obrazovce, či se otáčel. Nejenže to vede k nepřehlednosti, ale opět takováto animace upoutává studentovu pozornost a již nevěnuje pozornost výkladu.

Jako bariéru lze uvést problém při vkládání zvuku do prezentace. Při vkládání zvuků se musí dodržet správný formát zvuku, a to konkrétně formát wav. Většina zvuků, či čtených textů je ovšem ve formátu mp3 a proto se může stát, že uživatel nebude schopen, nebo nebude znát postup jak takovýto zvuk do správného formátu převést.

6. Zhodnocení výsledků a návrh řešení nedostatků

Pokud má být zajištěn dostatečný kontrast písma, je dobré, aby byla prezentace spuštěna na nečisto a zvolená šablona se tak předem vyzkoušela na konkrétním projektoru. Při prezentování je vhodné zatemnit okna, aby se z žádných částí učebny prezentace neleskla

či na plátno svítilo slunce. Tento postup je vhodné opakovat pokaždé před vlastním prezentováním, aby se zabránilo následným problémům.

Řešení druhého nedostatku lze zajistit tím, že na jednom snímku budou maximálně šest řádků textu o maximálně šesti slovech. Tím je docíleno, že výsledný snímek bude přehledný a zároveň dostatečně obsáhlý.

Při použití přechodů snímku se osvědčil základní přechod obsažený již v Microsoft PowerPointu. Tento přechod nese název běžící pás. Při přechodu z jednoho snímku na druhý se obraz nejdříve oddálí, snímky se prostírají a poté je obraz opět přiblížen. Tato animace upoutá pozornost studenta, ale ne do takové míry, aby ji vnímal více než konkrétní obsah dané prezentace, či aby nevnímal samotný výklad.

Co se týče převodu zvuků do správného formátu, je zapotřebí zvolit vhodný program pro převod. Postup je uveden v této práci v odstavci 5.2 Specifikace náležitostí a potřeb prezentace pro střední školy, konkrétně v části zvukový doprovod. S touto bariérou měli nejčastěji problém starší kantoři, kteří ve svých prezentacích zvuk obvykle nevyužívají.

7. Závěr

Využívání prostředku Microsoft PowerPoint během výuky jako doplňkového materiálu v dnešní době již hojně využívá. Bohužel výsledné prezentace mají stále ještě řadu chyb. Během práce se podařilo odhalit a úspěšně eliminovat chyby při tvorbě prezentace v předmětu anglický jazyk. Tyto chyby jsou časté i a nachází se i v jiných prezentacích na jiná témata. Řada chyb je velmi obecných, přesto se hojně vyskytují.

Při návrhu řešení bylo postupováno obecnou formou, takže tato řešení jsou aplikovatelná na různé prezentace a na rozdílná témata. Při tvorbě prezentace je heslo, méně je někdy více, naprosto pravdivé.

Je samozřejmé, že ne vždy mají učitelé čas a možnost dát prezentaci maximum času a prověřit ji, zda obsahuje všechny náležitosti a na druhou stranu neobsahuje chyby a nedostatky. Kvůli tomu občas dochází k tvorbě nedokonalých prezentací, které by za jiných okolností byly ještě upraveny.

Řešením problémů by bylo zajistit učitelům odborné kurzy a školení, kde by byli důkladně seznámeni s tím, jak správně tvořit a prezentovat svoji práci studentům a zajistit tak co možná největší efektivitu výuky.

8. Seznam literatury

1 COMPUTER LITERACY [online]. *Microsoft PowerPoint Version Release History*.

Dostupné z: http://www.computerliteracy.co.uk/Powerpoint_versions.htm

2 ABOUT.COM [online]. *Packaging Your Presentation for a CD* Dostupné z:

http://presentationsoft.about.com/od/powerpointadvanced/ss/pack_and_go_5.htm

3 MICROSOFT OFFICE [online]. *Funkce a výhody aplikace PowerPoint 2010* Dostupné

z: <http://office.microsoft.com/cs-cz/powerpoint/funkce-a-vyhody-aplikace-powerpoint-2010-HA101809930.aspx>

4 YOUNG, Michael J., HALVORSON, Michael. *Microsoft office powerpoint 2003*. 1.

vyd. Brno: Vydavatelství Computer Press, 2004. 77 s. ISBN 80-251-0398-6.

5 MICROSOFT OFFICE [online]. *Základní úkoly v aplikaci PowerPoint 2010*. Dostupné

z: <http://office.microsoft.com/cs-cz/powerpoint-help/zakladni-ukoly-v-aplikaci-powerpoint-2010-HA101824346.aspx?CTT=5&origin=HA010359435>

6 SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika. 2.*, rozšířené a aktualizované vydání,

Vydavatelství Grada, 2007, 328 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

7 Archiv autora

9. Přílohy

9.1 Seznam obrázků

Obr. 1 = Úvodní okno nové prezentace	14
Obr. 2 = Motivy nové prezentace	17
Obr. 3 = Miniatura snímku	18
Obr. 4 = Vložení obrázků	19
Obr. 5 = Nabídka otevřít	20
Obr. 6 = Uložení prezentace	20
Obr. 7 = Tisk prezentace	21
Obr. 8 = Nabídka nápověda	23
Obr. 9 = Technické vybavení třídy.....	31
Obr. 10 = Vložené obrázky	32
Obr. 11 = Vložený text	32
Obr. 12 = Vložený zvuk	32